

חובב עמישב (עמי)

נולד : יב' בחשוון תרצ"ד 1.11.1933

נהרג : יד' בסיוון תש"ח 11.6.1948

ילדותו

בן יחיד להוריו חסיה ומאיר.
נולד במושב נחלת יהודה - שם היו הוריו
בעלי משק חקלאי.

הורתה ולידתה של נחלת-יהודה

הצעדים הראשונים

ובשנת התרע"ב, לאחר שני נסיונות קודמים של מושבי פועלים (עין גנים ובאר יעקב) נעשו הצעדים הראשונים לקראת הקמת המושב נחלת-יהודה, והיו מעורבים בעשייה זו אישים ומוסדות-צבוריים-ומיישבים שונים.

בישיבה היסטורית אישר ועד „חובבי ציון“ האודיסאי, הצעה „ליסוד החווה החדשה, נחלת-יהודה“ על שם אבי ה, אבטוֹאֹמְנִסִי-פְצִיָה (שיחרור עצמי) ד"ר יהודה לייב פינסקר: חמשה עשר פועלים חקלאיים, שכל אחד ינחל שבעה דונמים, ושלושה דונמים נוספים לכל פועל חקלאי יישארו בתור, פונד קרקעי משומר; חמשה פועלים של היקב (בראש־ל"צ) שכ"א מהם ינחל שבעה דונמים; חמשה אומנים (בעלי מלאכה) שכל אחד מהם ינחל חמשה דונמים. — זאת

לאשכנזים, ואילו שלושים משפחות תימניות שכ"א מהן תקבל שני דונמים".

ההתישבות נועדה להיבצע על שטח אדמה של 300 דונם אשר נרכש בגבולה הצפוני של ראשון-לציון.

ליסוד המושב הורכבה ועדה ע"י ראש הוועד האודיסאי, מנחם אוסישקין – שניים שניים מן החוגים המשתתפים בה: ד"ר חיים חיסין ומי שיינקין מטעם "חובבי ציון"; מנשה מאירוביץ ודב לובמן (חביב) באי-כח אכרי ראשון-לציון; ברל כצנלסון ומאיר רוטברג (סיטקוף) באי-כח הסתדרות פועלי יהודה.

ארגון הפועלים בראשון קבע את חמשת המועמדים מבין פועלי היקב וכן את חמשת ה"אומנים" – בעלי-המלאכה. ואילו הוועד המרכזי של הסתדרות פועלי יהודה החקלאים – שהרוח החיה בו היה ברל כצנלסון – נטל עליו לרכז את ה"גרעין" של 15 הפועלים החקלאים. ברל אשר נוהג היה להשקיע את כל אישיותו ואת כל רוחו ומעייניו בהדרכת פועלים ואף בארגונם ויישובם, עשה לילות כימים, אסף אסיפות וכינס ישיבות, וכיתת רגליו מישוב לישוב על מנת למצוא בהם את ה"אלמנט" הנכסף של 15 המועמדים החקלאיים – הוא הגרעין אשר ישמש יתד ופינה לישוב החדש, אשר כפי שקיווה, ישמש דוגמה ומופת לישובים נוספים לעתיד לבוא.

אך על אף מאמציו לא הצליח לגייס באותם ימים להיאחזות החדשה בנחלת-יהודה אלא שלושה פועלים ושתי פועלות מתוך קבוצת הירקנים שפעלה אז בבן-שמן. לחברי גרעין קטן זה נמסר לאשר ולקבל מועמדים חקלאיים נוספים לפי ראות עיניהם ("כלבבם").

ה ב צ ו ע

וביום ו' שבט התרע"ג עלו בשעה טובה, על הגבעה היפה והנישאה שמצפונה של ראשון-לציון כל האישים הנזכרים לעיל וביחד עם המתישבים-המייסדים, ובנוכחות נציגי מוסדות הלאום, הפועלים והישובים בארץ – הניחו את אבן הפינה ליציקת ברכת-המים בשביל המושב החדש. מנחם אוסישקין, אשר יצק את ה"את" הראשונה פתח בנאום חגיגי והכריז כי מושב הפועלים ייקרא על שם יהודה לייב פינסקר.

עמי-שב (עמי) למד בבית ספר יסודי בנחלת
יהודה.

לאחר מכן המשיך את לימודיו בבית הספר
החקלאי מקווה ישראל, כדי להכשיר את
עצמו לעבודה במשק הוריו.

מקווה ישראל מחברת: ד"ר אביגיל אורן

המוסד הראשון לחינוך חקלאי בארץ-ישראל הוקם ב- 1870 על-ידי חברת כי"ח - כל ישראל חברים' (Alliance Israe'ite Universelle). כי"ח לא פעלה מתוך הכרה ציונית, או לאומית. מטרתה הייתה לשפר את מצבם של היהודים מבחינות תרבותיות וכלכליות במגמה לקדם את מעמדם האזרחי, וכדי שיזכו באמנציפציה כאזרחים "מועילים" בארצות מושבם. לשם כך הקימה במדינות שונות, שבהן חיו היהודים, מוסדות חינוך בשפה הצרפתית. קרל נטר, מזכיר כי"ח, התרשם בביקורו בירושלים כי חלק מצעירי "היישוב הישן" רוצים לעסוק בעבודת אדמה, ולכן יזם את הקמתו של בית-ספר חקלאי. מטרתו הייתה לתרום לפרודוקטיביזציה של היהודים בארץ-ישראל, לשקם בה את החקלאות היהודית ולהכשיר דור של חקלאים.

הודות להשתדלותו של נטר אישרו השלטונות העות'מאנים את הקמת בית-הספר ונתנו לו זיכיון לצמיתות על שטחי קרקע גדולים (2,400 דונם) בקרבת יפו. בית-הספר נקרא מקווה ישראל על-פי הפסוק: "מקווה ישראל ה' כל עוזבך יבשו (ירמיה, י"ז: 13). נטר היה מנהלו הראשון של בית-הספר, ושימש בתפקיד הזה בשנים 1870-1874.

במקווה ישראל לימדו נוסף על חקלאות, מלאכות שונות. הלימודים העיוניים התנהלו בצרפתית, ובמוסד הרחב הצרפתית. רק עם מינויו של אליהו קראוזה למנהל מקווה ישראל ב- 1914, חל שינוי ברוח המוסד, וחדרו לתוכו השפה העברית והרוח הלאומית.

הצטרפותו למאבק נגד הבריטים

עמי למד להשתמש בנשק עוד בהיותו תלמיד
במקווה ישראל. שם השתתף בשמירה על
המוסד והסביבה. כאשר חזר הביתה לחופשה
השתתף בשמירת הכפר וסביבתו. בתקופת
המאבק נגד הבריטים נמנה עם מגניי הישוב
ובני הנוער הפועלים נגד שלטון האנגלים.

המנדט הבריטי

שטח המנדט הבריטי על ארץ ישראל (ולל עבר הירדן).
כיום: מדינת ישראל ואזור יש"ע (הגדה המערבית ורצועת
עזה) וממלכת ירדן (לפני חילופי שטחים עם ערב
הסעודית)

המנדט הבריטי, אן, בשמו הרשמי המלא: המנדט הבריטי מטעם חבר
הלאומים על פלשתינה (א"י), הוא כינוי למנדט (ייפוי כוח) שהוענק
לבריטניה על ידי חבר הלאומים ואשר מכוחו שלטו הבריטים בארץ
ישראל (פלשתינה) בין השנים 1920 ל-1948. "שלטון המנדט" הוא
כינוי מקוצר לשלטון הבריטי שפעל בתוקף המנדט הבריטי על ארץ
ישראל, המונח "תקופת המנדט" משמש לתיאור התקופה שמתחילת
תוקפו של המנדט הבריטי ועד לסיומו בחצות הלילה שבין ה-14 וה-15
במאי 1948 והביטוי "ממשלת המנדט" מציין את הממשלה הבריטית
שפעלה בארץ בתקופת המנדט.

נוסף בוצע ב-1923 כאשר הוחלפו אדמות באזור רמת הגולן שהיו תחת המנדט הבריטי,
כנגד אדמות באזור מטולה שהיו תחת מנדט צרפתי.

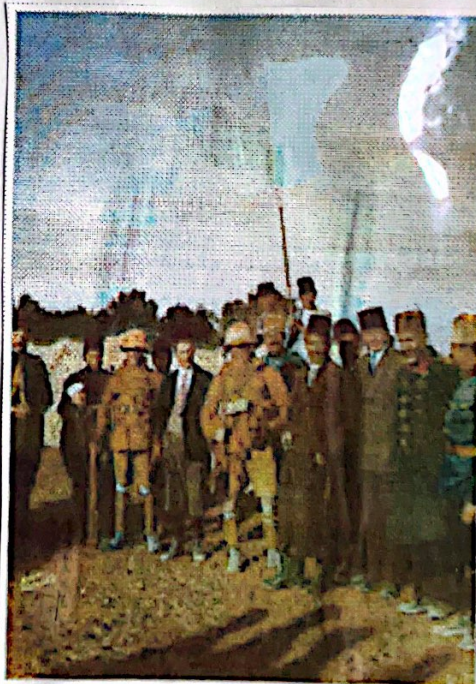
נוסחו של המנדט הכיר בקשר ההיסטורי של העם היהודי לארץ ישראל (Palestine)
וחזר על עקרונות הצהרת בלפור, שעיקרן הקמת בית לאומי לעם היהודי בארץ ישראל.
כתב המנדט אושר על ידי חבר הלאומים ב-24 ביולי 1922, ובו נקבע, בין היתר, כי "אף
שטח ארץ-ישראלי לא יינתן לצמיתות או בחכירה, לממשלתה של מעצמה זרה כלשהי,
ולא יושם באופן כלשהו תחת שלטונה", וכי "ממשלת ארץ-ישראל תעודד... התיישבות
צפופה של יהודים על קרקע, לרבות אדמות מדינה ואדמות שוממות שאינן דרושות
למטרה ציבורית".

ראש ממשל המנדט נקרא הנציב העליון. הנציב העליון הראשון היה היהודי הרברט
סמואל.

בתגובה למאורעות, בפרט אלו של השנים 1936-1939, הקים היישוב היהודי כמה ארגונים צבאיים, העיקרי שבהם, ההגנה, פעל
בתקופות מסוימות בשיתוף פעולה עם השלטון הבריטי, ובתקופות אחרות באופן מחתרתי. אצ"ל ולח"י הוקמו כתאים מחתרתיים של
יהודים שהתנגדו לקו המדיני של ההגנה התנועה הציונית, ופעלו בעיקר בלוחמת גרילה. בשלהי תקופת המנדט פעלו הארגונים הללו
כהתנגדות מזוינת לשלטון הבריטים, ובתקופה זו אף שיתפו פעולה ביניהם לזמן-מה. רוב הזמן פעל ארגון "ההגנה" נגד אצ"ל ולח"י.

המנדט, שהחל מתוך כוונה מוצהרת להקים בית לאומי ליהודים בארץ ישראל, על פי עקרונות הצהרת בלפור, נראה בשלב מאוחר יותר לאנשי היישוב היהודי כמכשול להקמת הבית הלאומי היהודי וקיפוח זכויותיהם של היהודים. המחלוקת הזריפה בסוגיית עליית היהודים לארץ התעוררה במיוחד על רקע עליית השלטון הנאצי בגרמניה, והתחזקה לאחר מפתחו - על רקע הצורך לשקם את פליטי השואה.

ליחסי שלטון המנדט עם היישוב היהודי היו פנים לכאן ולכאן. המנדט, שהתבסס על הצהרת בלפור, תרם לא מעט לביסוס הצרכות היהודית בארץ ישראל, ואף אפשר קליטה מוגבלת של עולים יהודים מגרמניה וממזרח אירופה ערב מלחמת העולם השנייה ובמהלכה, עת התרחשה השואה. אף-על-פי-כן, משעה שהחלו מרידות בשלטון המנדט מצד התושבים הערבים הפלסטינים, ובמיוחד בשנים האחרונות לקיומו, נראה היה כי הבריטים מצפים למנוע הקמת מדינה יהודית בארץ. ועדה אנגלית-אמריקאית מיוחדת שזומנה לחקור את סוגיית ארץ ישראל לאחר מלחמת העולם השנייה סברה כי יש להקים מדינה דו-לאומית בשטח המנדט. מדיניות זו הביאה לסכסוך אלים בין שלטון המנדט לבין היישוב היהודי, ערב הקמת מדינת ישראל.

בניעת ראש עיריית ירושלים ופמלייתו בפני הבריטים ב-
9 בדצמבר 1917

עמישב היה אהוב על חבריו
המעידים עליו כי היה מתחלק
איתם בכל אשר היה לו.
דאגתו הייתה רבה לבני ביתו, והביע
את תקוותו להגיע מהר הביתה
ולהחליף שם את אביו בשמירה.

נפילתו

עמי נהרג בשוגג ביום ד' סיוון תש"ח, 11.6.48 הוא נשלח לטפס עם חבריו על סולם-הברזל של מגדל – המים בשיכון עזרה – ובצרון, ראשון-לציון. אותם הימים היו מפצצי – דאקוטה המצריים חגים באיזור וממטירים הרס על הישובים העבריים, ונכנס במוחו של מפקד הנערים לנסות את כוחם בקליעה באווירוני האויב מראש המגדל ב...כדורי רובים וסטנים במקרה שיופיע מטוס. סטן בלתי נצור שהושען אל מעקה-המגדל, ע"י אחד הנערים – בהישמטו – הוריק את כל המחסנית הכדורים בחזהו של עמי. לאחר פעולה נועזה אך ממושכת של חולית-העזרה- הראשונה להורדת הפצוע מהמגדל בעזרת גשר-חבלים – הוציא עמי את נשמתו בטהרה בבית- החולים הדסה בתל-אביב.

עמישב חובב נטמן בבית-העלמין הצבאי של נחלת – יצחק בשורה אחת עם קורבנות רבים שנפלו באותו יום בקרבות לטרון וצריפין.

במכתב ששלח כותב עמי.

מתוך ספר נחלת-יהודה

בן יחיד להוריו בעלי משק במקום. ראשית חינוכו קיבל בגן ובבית-הספר העממי של נחלת:
לאחר מכן המשיך לימודיו בבית הספר החקלאי מקווה-ישראל, ע"מ להכשיר עצמו לעבודה
במשק הוריו. במכתב ששלח הביתה כותב עמי:
"...המצב במקווה הוא מצוין. כל החלקות של הפלחה והכרם שהיו בגדר סכנת יריות- אפשר
עתה לעבדן.

עבדתי כבר במכונות ובפלחה. בכרם אני עובד עכשיו. רדיתי דבש, קצרתי תלתן ועבדתי
במכש-חבילות-החציר.

בית-הספר הוא טוב. עובדים בביצורים והקמנו עמדות שקים. בבית- החרושת למוזאיקה בתל
אביב (יפו) עובדים יהודים. כעת לא שומעים שום ירייה. עשרות מכוניות עמוסות רהיטים עם
בעליהם הערבים עוזבות את יפו בלווי טנקים עצומים. הלכנו לתל-אביב ומצאנו בדרך מחסניות
מלאות כדורים של "בראנים" כן מצאנו רובה טוב והרבה כדורים—"
במקווה השתתף עמי בפעולות ההגנה והיה נוכח ביום המר והנמהר כאשר הביאו לשם את
גופות שבעת הבחורים שנפלו חלל במבואות יאזור. מאז לא נתן לו הדבר דמי, ופעם התבטא כי
הוא מצפה ליום בו יוכל ללבוש מדים.
בינתיים הכשיר עצמו בשימוש בנשק, וכאשר חזר הביתה לחופשה השתתף בשמירת הכפר
והסביבה.

חברים כותבים על עמי

חברים כותבים על עמי:

" חבר היה לנו, חבר פשוט ותמיד מפסוט. כמעט לא ראינו על פניו עצב, ועל כן היינו קוראים אותו בכינויים שונים, אך הוא נשאר עליז כמו תמיד.

אשריו שידע להיות שמח. אך הנה הגיע השעה אשר הוא ואף אנחנו לא תארנו שלא נסיף לראותו כי נפל, בשוגג - - "

" ... אסון גדול בא לפתע והלם כפטיש כבד על ראשינו: חברנו עמיק הלך ואיננו עוד, ומרגישים אנו בכל צעד ושעל כי משהו חסר לנו, משהו הקשור באופן ישיר לקרבנו קשר עמוק עד מאד - - "

"...אמרת - אסע לחופשה אך... ידענו כי אינך יוצא לנופש - - אתה מלאת חובתך לעם באמונה רבה ובהקרבה עצמית - - "

11/06/07